

Нам-Диня текстильщикүд

Нам-Диня—Северн Вьетнамд даянд багьар эвдрсн цбн балгьсдин негнь. Балгьснд чолун гермүдн хамхрлго үлдв, нег ик школ, балгьсна административн комитетин гер бас эвдрсн уга. Нернь туурсн текстильн комбинат тедн дунд бас үлдв. Эн комбинатин гаргьлд эдн—килвр болн бат нииск, утцн, москитн эд вьетнамск кдлмшчир болн крестьян улст икяр таасгдгд баясмн.

Балгьснас гархасн урд текстильн комбинатиг французмуд хамхлдж, эд неклг станоксинь болн утц ээрдг машинь авч йовдж чадсн уга. Болв колонизатормуд бшяркад, арван харшлтан үлдэлго йовдж чадсн биш. Эдн түрүлэд комбинатин кдлмшчнриг герүрн тарадж харуль, тегад цехс эджгорад үлдхлэ, французск техникүд электростанцин моторинь цуцад, унтэ тоот аныгсинь сугьлдж авал, бийлэгъан явал йовцхасмн. Энүнэ ашдн комбинатас нег чигн маши авч эс йовсн болдг болв чигн, комбинат кдллж чадн уурсмн: комбинат эвдрсн электростанцинь эвдркэ болв.

Невчкн цаг давхла комбинатин цехүр ирхэсн кдлмшчнр электростанц эвдрсинь үзчхав. Цехс тагчк а уга. Урдн машинин зогслтан уга ик аял дасцхасн эднд ик эвго болв.

—Шинэс комбинат кезэ эклдж кдлхмн болхв, кдлмш уга баядг аргэ уга, күүкдт тутргэ кергтэ—гидж кдлмшчнр хууьвлчхав.

Тегад балгьсна улс селад ордж, элгн-саднурн нууцхав. Комбинатин цехс эджгорад үлдв. Энүнд кесг удан джилд кдлсн, предприятиясн салдж йовхдн түрү болсн кдлмшчнр зуг үлдв. Эдн станок арчад, хуучн аныгс олдж авч, машинин эвдркэгийннь ясцхав.

1954 джилд Женевск збвщял кеснэ хббт бийд, вьетна-

мск газрт дән төгсв. Орн-нутгин балгьсд болн селэгт дакн төвкнүн джиргьл ирв Северн Вьетнамин куч-көлсчнр даянд хамхрлж-эвдрсн эдлг-ахуван шинэс босхдж тсхлгэ эклв. О-шугьу модн заагсарч ирчхэсн Олн-амтнэ пергин даячнр: „Диянэ цагг баатр кевяр ноолдж йовсан куч-көлснэ фронтд түзүлхмн“ гидж партин кесн дуудхриг омгта кевяр дбннчхав.

Нам-Диня текстильн комбинатиг босхдж кдлмштнэ орулх болдж Чан Дай Бай ирв. Комбинатиг эн саянар мелг баясмн. Көлгяр ача збблг күүнэ кбвүн эн, йнстэдэн комбинатд ирлж орсмн. Мастер болдж кдллжэсн француз энүг эцкэснэ авлгэ авад, кдлмшт орулдж авсмн. Комбинатд Чан Дай Бай кесг джилд кдлэд, техник саянар дасдж авсмн. Энүнд коммунист болсн, дора бултнэгьугьар революционн кдлмш келгьнд орлцад, бярэнд суугьад, тууврла харгьдж йовсн. Тегад партин Центральн Комитетин шийдврэр комбинатиг босхдж кдлмштнэ орулх керг толгьалх болдж дакад төрсн балгьснурн эн ирв. Комбинатд ирсн саамднэ ирхс төрүнэ эджгд баясмн. Зугл нег станокин хаджуд гурвн кдлмшчнр хурсн баядж.

Кбгшн мастер Нгуэн Нго Доань келв:

—Амтн уга, электростанц эвдркэ. Цуг Вьетнамд электростанцд кергтэ аныгс олдшго.

—Мана Вьетнам ганцарн биш. Манд ингүд оулн, тедн дбнгъан кургс. Зуг хуучн кдлмшчнриг цуглулдж авхмн, эдниг комбинатур дуудхмн—гидж Чан Дай Бай терүнд хярү дгв.

Удлго Нам-диньск комбинатин хайгт Советск Союзас болн Китдэс кергтэ тоот машинд эклэд ирв. Энүнэ дарунь советск болн китайск специалистнр ирчхав.

Энүнэ нег цагла балгьснд, урдн кдллжэсн кдлмшчнриг комбинатдан цуглртн гисн зар тархадгв. Обр шийдрэ баясн селадүр амтн йовулгддж, урдн кдллжэсн улсиг цуглуль.

Комбинатд амтн ик байртагьар цуглрчхав. Эдн цехсиг цеврлэд, машиньн бел кецхав. Электростанцд кдллжэсн механикүд ун седклэн гаргьцхав. Зуна туршарт машинд ясгав. 1955 джилд намрар торгьн утц ээраг цех кдлмшэсн эклв. Нег-негэн дахдж наадк цехс чигн кдлмштэн орчхав. 1956 джилд намрар Нам-Диня кдлмшчнр: комбинат күтцлэн кдлмштэн орв,—гидж партыд болн правительсгвд рапорт дгв. Комбинатд кдлмшчнрт туста кесг шин юмн келгв. Урдн машинд обр кдлмшчнриг саглулдж-харсгд хаасц уга баясмн, ода баянэ. Комбинатин урдк

эздүдн кдлмшчнриг күүнд тоолдго билэ, кдлмштэн шалтгла харгьл, кдллж чадшго болхла—кббгьад гаргьчкдг. Терүнэ орчнгар бели баах улс комбинатин үүдн кезэд чигн олар хурчкн баядмн.

Агьар сольж, книт орулдг вентиляис тавгдв. Цехст хаа 42 градус күрсн бийнэ хуучн эздүдн энүгяр төр келг биш баясмн.

Болв комбинатд герсн хамгин ик хувьртнэ—кдлмшчнр улсур халэц сольгдлгьн болджана. Куч-көлсн күндтэ кергт хуврв. Урдн болхла дамшлтэ эд неклг Нгуэн Тхи Нам күүнд тоолгддо баясмн. Энүнэ джиргьлд күн оньган дгдго билэ. Ода болхла Нгуэн Тхи Нам комбинатд тоомсрта болн күндтэ күн. Эн эк татдж дбрн станокд кдллг болв, энүндэн кесг улс сургьв. Энүнэ нернь Нам-Диня куч-көлсчнр дунд туурсн деерэн, цуг Северн Вьетнамд делгрдж соньсгдв.

Ву Тхи Ту комбинатд утц ээрдгт кдлнэ. Энүнэ нернь ик күндтэ баянэ. Эн тавн зун иигяр кдлнэ, гаргьлг утцн сэн чинртэ болна. Баагчудт эн сэн сургьмджан дгнэ, тегад чигн энүнэ бригадт тедн дуран тусхадж орчхана.

Комбинатиг босхдж, кдлмштнэ орулснас авн хойр джил күтц болад уга, болв энүнэ гаргьджах эд-таврнэ колониальн йосн баях джилмүдт гаргьд жаснас 10 аж ирслнэ даву күрв. Олн-амтнэ Китдин Республикас шин машинд ирлжэна. Эн машиньн, английск марка машиньн хаджуд ода тавгднэ, болв эн машиндиг, Китдт гаргьдг сэн машинд даругьас цугтагьинь сольхмн, Чехословацк автоматсиг французск хуучн автоматсиг сольхмн.

—Манд ода чигн олн түрвр харгьна. Цуг комбинатд зуг хойрхн техник баянэ. Инженерн медрлтэ улс төрүц уга. Болв биднэ зовдхашвдн. Мана амтнэ дурн-седклнэ кдлмшт саянар тусна, тегад мана иньсин ах-ду болгч дбннгар тер олн түрврэн илдж чадх бидн—гидж Чан Дай Бай келнэ.

Эвранны кучн—чидлдан, баях эв-аргьдан гүүнэр иткдл намдиньск текстильщикүдн кдллжэна. Цуг республикин куч-көлсчнрин дмн мет, мана дмн кесгдлжэсн хаалгьнэ—социализмүр уралан Вьетнамин Куч-көлсчнрин партин гардврар йовлгьн болджана гидж Чан Дай Бай товчлдж келв.

Л. ДЕЛЮСИН.